

Konopljan

induplati glasilo delovne organizacije

induplati jarše

LETO XXV.

ŠT. 3, MAREC 1976

CENA 0,20 DIN

Ženska v naši družbi

V lanskem letu, ko govorimo o mednarodnem letu žensk in v letošnjem, ko se to leto izteka, bolj kot kdaj koli doslej postavljamo v ospredje vprašanje življenja in dela naše ženske, matere in delavke. Čeprav lahko ugotavljamo, da ženski problem v svetu nikakor še ni rešen, pa na drugi strani lahko trdimo, da smo to vprašanje pri nas rešili že v teku same NOB in ljudske revolucije.

Če na kratko preletimo borbo naših žensk za svojo enakopravnost, potem lahko govorimo, da v času pred drugo svetovno vojno ni imela ženska nikakršnega vpliva na samo delavsko gibanje in to zaradi tega ne, ker ni imela niti socialnih, še manj pa političnih možnosti in pravic. Le redki so pojavi, ko je ženska delovala kot nosilka naprednega delavskega gibanja v posameznih stavkah, ko se je skupaj z moškimi borila za socialne pravice. Njen preporod, v političnem in ekonomskem smislu, se začel z ustanovitvijo OF 27. aprila leta 1941, ko je v posameznih točkah proglasa OF obravnavana enakovredno kot vsi ostali zavedni

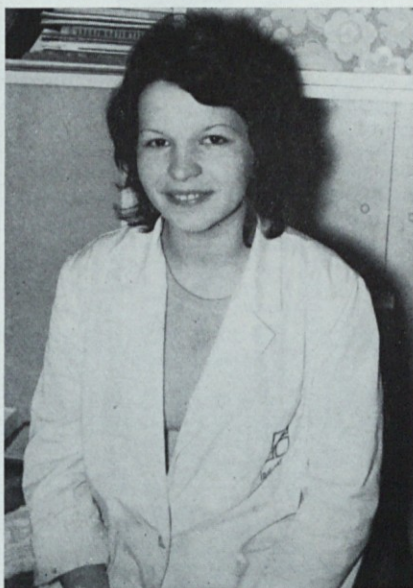
Slovenci, ki so se združili zato, da bi se uprli okupatorju in se začeli boriti tudi za spremembo družbenega sistema. Poglavitno vlogo je naša ženska brez dvoma odigrala med NOB, ko je delovala v odborih OF in pozneje v NOO ter v partizanskih enotah. Ravno v teh je bila skoraj nepogrešljiva, saj je krvava vojna zahtevala njeno prisotnost v neštetihih skritih bolnicah, partizanskih tehnikah in ne nazadnje tudi na samih delovnih mestih, kjer so se ustvarjale posamezne dobrine tudi za partizanske enote.

Nikakor pa ne moremo mimo tistih žensk, ki so ostale na kmetijskih območjih, v posameznih zaselkih, ko so se spremenili v zbirališče aktivistov OF in partizanske vojske. V naših ljudeh sta globoko zapisani besedi »partizanska mati«, dve skromni besedi, ki pa predstavljata globoko humanost do vseh tistih, ki so se kdaj koli srečevali na svoji poti s temi preprostimi ženskami. Koliko topline je bilo v njihovih besedah, koliko žalosti je bilo v njihovih srcih, ko so zvedele za umrle sinove, hčere in može, pa vendar niso klonile tudi

ne v taboriščih smrti, kamor so bile zaradi naprednega delovanja velikokrat odpeljane.

Da je ta enakopravnost resnično zrastle v sami borbi in revoluciji, lahko ugotavljamo tudi takoj po osvoboditvi, ko so se ženske združile v AFŽ, kot politični organizaciji, ki je zavestno pomagala graditi in obnavljati porušeno domovino. To pa je tudi čas, ko je ženska začela doživati popolno politično afirmacijo, saj ni postala samo enakopravna delavka za strojem, ampak tudi politična aktivistka, ki je delovala povsod tam, kjer je bilo to potrebno. Poleg tega pa je to čas, ko so se na široko odprla vrata srednjih in visokih šol, ko je ženska lahko prišla do vrste poklicev, do katerih v prejšnjih časih ni mogla priti.

O novem položaju ženske v naši družbi pa lahko govorimo z uvedbo sistema samoupravljanja, ko so se ji odprla vrata tudi v samoupravne organe v delovnih organizacijah. Čeprav so bili v začetku posamezni odkloni pri reševanju mnogih zadev, ki so neposredno zadevale njo samo (Nadaljevanje na 2. str.)

Ženske na delovnih mestih: Liza Habjan, Majda Kern, Polda Pavli

Ženska v naši družbi

(Nadaljevanje s 1. str.)

(otroško varstvo, šolstvo, družbena prehrana itd.), lahko trdimo, da so se naredili bistveni premiki že s tem, ko je bila v organih samoupravljanja. Poleg tega lahko v istem obdobju ugotovljamo, da je tudi SZDL spoznala važno vlogo ženske in da preosnovanje AFŽ v Konferenco za družbeno aktivnost žena pomeni novo osnovo za še bolj organizirano delo žensk in tesnejšo povezavo z vsemi družbeno političnimi organizacijami. Tudi ZK je že na svojem VII. kongresu posvetila vlogi ženske v naši družbi posebno poglavje, kjer je izhajala iz tega, da je njena vloga bistvenega pomena pri reševanju ne samo socialnih, ampak tudi političnih vprašanj celotne naše družbe.

Popolnoma novo vlogo in vsebino pa dobi ženska kot delavka, kot upravljavka in kot delegatka z novo ustavo. Široka delegatska razmerja so omogočila delovni ženski, da je našla svoje mesto predvsem v delegacijah združenega dela, v katerih ni več zastopana samo po določenem procentu, ampak vedno bolj deluje kot številčno enak faktor proti moškim. To je delno razumljivo tudi zaradi tega, ker imamo v proizvodnem procesu zaposlenih veliko žensk (konkretno v občini Domžale 54,5%) in morajo kot take dobiti tudi pomembno vlogo v celotnem ustvarjanju dohodka, predvsem pa pri nje-govi delitvi.

Ne smemo pa pri tem pozabiti tudi na zelo pomembno vlogo ženske v posameznih delegacijah za samoupravne interesne skupnosti. To je važno zaradi tega, ker se v nekaterih od teh skupnosti rešujejo osnovna vprašanja njenega družbenega pomena, kot so otroško varstvo, šolstvo, celodnevna šola, podaljšano bivanje otrok v šoli, zdravstveno in socialno varstvo. Če strnemo vsa ta odprta vprašanja, ki vsakodnevno zadevajo predvsem delovno žensko, potem ne moremo mimo tega, da ne bi dobila enakovredno mesto tudi v vseh kongresnih resolucijah posameznih družbeno političnih organizacij.

Deseti kongres ZKJ je analiziral mesto in vlogo ženske v našem družbenem sistemu in ji postavil jasno mesto kot nosilki nadaljnjega ekonomskega in družbenega razvoja. Posebno velik poudarek pa lahko zasledimo v sklepih VIII. kongresa ZSS, ki je na podlagi analize zaposlenosti v naši republici odprl vrsto vprašanj, ki neposredno zadevajo delavko. Toda ne glede na kakšnih forumih je bilo vprašanje odprto, so zaključki povsem enotni: delovna ženska je enakovredni delavec v našem samoupravnem socialističnem sistemu in zaradi tega ima popolnoma enake pravice pri odločanju o delitvi ustvarjenih sredstev, še posebno pa ima določene prednosti, ki izhajajo iz pojmovanja njene materinske vloge.

Na zadnjih razpravah, ko je bil v razpravi novi statut SZDL, je prišlo do izraza vrsto vprašanj, kako naj bo mesto in vloga ženske poudarjena v samem statutu. Razprave tik pred sprejetjem so pokazale, da morajo nova vodstva SZDL vključiti Konferenco za družbeno aktivnost žensk v svoje koncepte političnega dela, ji morajo dajati prednostne pravice pri reševanju odprtih družbenih vprašanj in nikakor ne smejo dopuščati dvotirnosti v tem smislu, da bi žensko gibanje bilo postavljeno na stranski tir in bilo drugače vrednoteno kot ostalo delo v SZDL. Tu pa se srečujemo z vsemi tistimi postavkami, ki izhajajo neposredno iz ustave, to je, da se morajo vsi problemi reševati tam, kjer nastajajo. To se pravi, da postaja Krajevna skupnost skupaj s Krajevno konferenco SZDL tista baza, v kateri se morajo reševati vsa vprašanja, ki neposredno zadevajo standard delovnega človeka. To pomeni reševanje do sedaj večkrat zastavljene problematike otroškega varstva, šolstva in družbene prehrane. Ker statut SZDL nalaga ZK, da mora biti idejna nosilka vseh prizadevanj za reševanje problemov v sami bazi, pomeni to istočasno, da mora biti prisotna tudi pri reševanju tistih vprašanj, ki neposredno zadevajo žensko kot mater. Če bo rešeno to vprašanje, potem bo rešeno tudi vprašanje njene večje aktivnosti v družbeno političnem življenju in bo s tem doseženo popolno udeleževanje tudi v samem proizvodnem in delitvenem procesu.

Težko pa si predstavljamo tak družbeni položaj ženske, če ne bo ZK preko frontne organiziranosti

SZDL vedno reševala odprta vprašanja in se zavzemala za to, da bo stalno imela pred očmi, ne samo ženske kot delavke, ampak tudi ženske kot matere in vzgojiteljice lastnih otrok v sodobnem socialističnem duhu. Nikakor ne smemo misliti, da je samo šola tista, ki vzgaja našega otroka za jutrišnji dan in bodočega samoupravljalca, ampak da je ženska tudi zelo važen činitelj pri tem, kako bomo otroku z vsemi materialnimi dobrinami pomagali, da se bo vključil v sam sistem celotnega samoupravljanja.

Kako se bodo ta vprašanja reševala v posameznih sredinah, bo v veliki meri odvisno tudi od nas samih, saj moramo delovati tam kjer živimo v takem smislu, da bomo pravilno vplivale s svojim mišljenjem in delom na posamezne dejavnike.

Mislím, da ženske ne potrebujemo posebnih daril ob prazniku, darila nam bodo skupna prizadevanja, žensk in moških, k boljšim delovnim pogojem in resnični razbremenitvi pri takoimenovanih »ženskih« delih. Da bo ženska-mati na delovnem mestu z mislijo pri delu, ne pa obremenjena s skrbmi za otroke, dom itd., ki jih zaenkrat žal še povzročajo nezadostno urejeno otroško varstvo, družbena prehrana, pomanjkanje gospodinjskih in drugih servisov, ki bi prevzeli del obremenitev, ki po polni zaposlitvi čakajo žensko doma. Zavrnitev daril nikakor ne bi pomenila, da ženske ne bomo vesele pozornosti, seveda ne samo na dan praznika, ampak skozi celo leto tako na delovnem mestu kot doma.

Mirjana

Največ žensk v naši delovni organizaciji je zaposlenih v obratu Konfekcije

Poostrena odgovornost za poravnanje obveznosti

Decembra lani je bil objavljen zakon o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev, s katerim se zagotavlja redno poravnavanje vseh obveznosti med uporabniki družbenih sredstev, s tem pa onemogoča nerednost v izpolnjevanju dolgov, ki je bila v veliki meri značilnost preteklega obdobja. Takšno poostreno disciplino pri plačevanju obveznosti smo doslej poznali le na področju investicij, zlasti še po sprejemu zakona o zagotavljanju plačil za investicije v juniju lani, ki je bil glede sistemske ureditve zagotavljanja plačil neposreden predhodnik zgoraj omenjenega zakona. Novi zakon je ta sistem zagotavljanja plačil sedaj razširil na vsa dolžniško upniška razmerja med uporabniki družbenih sredstev, ki jih le-ti vzpostavljajo med seboj v prometu proizvodov in blaga pri opravljanju storitev, se pravi ne le na področju investicij, marveč tudi na področju opravljanja njihove redne dejavnosti. S tem novi zakon onemogoča nastajanje kakršnekoli nepokrite porabe v okviru družbenega sektorja in se pri tem ne omejuje le na odpravo nepokritih investicij, ki so sicer bile prav gotovo eden od pomembnih povzročiteljev inflacijskih tokov v našem gospodarstvu. Novi zakon namreč očitno izhaja iz spoznanja, da je tudi nepokrita poraba na vseh drugih področjih v prometu blaga in storitev eno od pomembnih žarišč inflacije in z njo zvezanega pojava nelikvidnosti. Dejstvo je, da je prav neredno plačevanje dolgov v rednih odnosih med uporabniki družbenih sredstev v tem prometu omogočalo nelikvidnim organizacijam, da so dejansko živele na račun drugih — upnikov, ki so bili s tem brez svoje volje prisiljeni nedopustno dolgo kreditirati svoje dolžnike in pri tem ne redkokdaj najemati za kritje lastnih potreb po obratnih sredstvih, vezanih prav v neplačanih terjatvah, kratkoročne kredite pod neugodnimi pogoji, zlasti po bistveno višjih obrestih, kot pa so jih mogli izterjati od svojih dolžnikov zaradi zamudnega plačila. Na ta način so bile prav tiste organizacije, ki so sicer solidno poslovale, dvakrat udarjene.

Po novem zakonu, ki bo v celoti stopil v veljavo s 1. aprilom letos, bo moral dolžnik svoj dolg poravnati najpozneje v 10. dneh od dneva, ko je prejel blago oz. storitev. Če pa bo dogovorjen daljši rok plačila, bo moral v vsakem primeru izročiti upniku določen vrednosti papir, ček ali menico, ali pa mu dati drugo jamstvo, da bo dolg brezpogojno plačan, tj. bodisi za plačilo svojih obveznosti odpreti nepreklicljivi dokumentirani akreditiv, bodisi dati upniku garancijo, s katero se bo drug plačilno sposobni garant zavezal plačevati dolg namesto dolž-

nika, če ta tega ne bi storil v roku. Pri tem velja še posebej opozoriti na okoliščino, da je dolžnik dolžan plačati svoje obveznosti od dneva prejema blaga oz. storitve, se pravi da prejem fakture za dobavljeno blago oz. opravljeno storitev ni pogoj za nastanek te njegove obveznosti. Upnik je sicer po zakonu dolžan najkasneje v petih dneh po dobavi dostaviti dolžniku obračun dobavljenega blaga oz. storitev, vendar pa bo moral dolžnik, če tega obračuna ne bi prejel, to blago oz. te storitve sam obračunati.

Za dosledno uveljavitev finančne discipline pri izpolnjevanju dolgov pa novi zakon ne nalaga le obveznosti dolžniku, marveč jih enako nalaga tudi upniku, za katerih kršitev določa prav tako ostre kazni, kot so predvidene za primer kršitve obveznosti dolžnika. Tako zakon najpopreje praktično postavlja zgoraj njo mejo, do katere je mogoče dogovoriti rok plačila kot obliko kreditiranja dolžnika s strani upnika. Ta rok znaša 90 dni od dneva prejema blaga oziroma storitve. Ta rok je najdaljši rok, v katerem lahko dospejo plačila, ki se zavarujejo z menico. Upnik pa ima po zakonu obveznost, da v določenem roku oz. roku dospelosti predloži v vnovčenje od dolžnika prejete vrednostne papirje, se pravi, da tudi sam upnik ne more odložiti določenega roka plačila. Smiselno takšno obveznost ima upnik tudi v primeru, kadar je njegova terjatev krita z garancijo. V takšnem primeru mora namreč upnik po zakonski določbi, če v 15 dneh od dospelosti terjatve ne prejme od Službe družbenega knjigovodstva obvestila, da ni mogla izvršiti garancije, ima pa pismeno soglasje dolžnika na znesek terjatve, dati nalog za vnovčenje terjatve, ki je predmet garancije. Popolnoma jasno pa je, da upnik v primeru, kadar so njegove terjatve krite z nepreklicljivim dokumentarnim akreditivom, ne more kreditirati dolžnika, saj je dolžnik dolžan odpreti takšen akreditiv še preden prejme blago oz. storitev, z naslova katere nastane njegova plačilna obveznost.

Prav tako je novi zakon zaostрил pogoje dobavljanja blaga oz. opravljanja storitev na kredit, saj more uporabnik družbenih sredstev po zakonu na ta način kreditirati dolžnika le, če daje kredit iz prostih sredstev in če dobi od dolžnika v zavarovanje kredita še posebej z jamstvom banko zavarovano menico (medtem ko lahko da v drugih primerih menično jamstvo tudi drug uporabnik družbenih sredstev).

Novi sistem zaostritve odgovornosti za plačevanje dolgov ima obenem svojo protiutež tudi v novih zakonskih določilih o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka v TOZD, ki so izšla obenem z na-

vedenim zakonom o zavarovanju plačil in ki skupaj s tem zakonom šele dejansko tvorijo sistemsko celoto pravne ureditve na tem področju. Z uveljavitvijo navedenih določil je izvršen prehod od dosedanega ugotavljanja celotnega dohodka na osnovi fakturirane realizacije na ugotavljanje tega dohodka na osnovi plačane realizacije. S tem se odpravlja možnost, da bi kot dohodek ugotavljali šele pričakovana plačila terjatev, katerih dejansko plačilo pa utegne biti dvomljivo. Posledica tega novega sistema ugotavljanja celotnega dohodka pa seveda ni samo izkazovanje realnega, tj. dejansko ustvarjenega dohodka, marveč tudi predvsem onemogočanje kakršnekoli porabe, katere osnova je ugotovljeni dohodek, na osnovi še neustvarjenega dohodka. V tem oziru utegnejo biti z uveljavitvijo tega sistema med drugim prizadeti tisti porabniki, ki opravljajo svoje dejavnosti na področju t.i. družbene službe in ki jih uvrščamo v področje t. i. skupne porabe. Očitno je tedaj, da navedena nova sistemska ureditev teži za tem, da postavi kakršnokoli porabo v družbi, naj se ta pojavlja v gospodarstvu ali negospodarstvu, na stvarno podlago in v okviru možnosti.

Uveljavitev navedenega novega sistema postavlja pred nas vrsto pomembnih nalog. Zlasti bo potrebno veliko bolj kot doslej natančno in tekoče vnaprej načrtovati kakršnekoli nabave, t. j. od osnovnega izdelavnega materiala, repro materiala do kakršnihkoli storitev in nazadnje seveda investicij, obenem pa preiskrbo, zlasti prilive sredstev za njihovo kritje. Pri tem je seveda popolnoma jasno, da bo treba natančno evidentirati izdajo in prejem vseh instrumentov za zavarovanje plačila ter v zvezi z njimi opravljati vsa predpisana dejanja v predpisanih rokih. Prav tako je popolnoma jasno, da bo treba v novih pogojih vsak čas preverjati in ugotavljati našo plačilno sposobnost, prek katere ne bo mogla iti nobena poraba.

Tako seveda za izvajanje novega zakona ne bo odgovorna samo finančna služba (še manj pa zgolj računovodstvo), marveč v enaki ali celo še večji meri nabavna in prodajna služba in sploh vsi delavci, ki imajo kakršenkoli vpliv na nastajanje stroškov v DSSS in TOZD. Prav tako odgovornost nosi tudi služba priprave dela in sploh tehnična služba ter praktično vsak organizator dela v proizvodnji, saj bo posledje natančno načrtovanje proizvodnih procesov in seveda točno izpolnjevanje proizvodnih nalog.

Z ozirom na to, da je do pričetka uveljavitve novih zakonskih določil na obravnavanem področju razmeroma še zelo malo časa, je potrebno, da se vsi, ki so tako ali drugače odgovorni za pravilno izvrševanje teh zakonskih predpisov oz. uspešno poslovanje organizacije v teh novih pogojih gospodarjenja, čimprej zavežejo teh svojih odgovornosti in z njimi zvezanih nalog ter se nanje tudi ustrezno pripravijo.

dipl. iur. Ingo Paš

Rezultati poslovanja v letu 1975

Letno poslovno poročilo ni samo zakonska obveznost do družbe, pač pa tudi sredstvo, s katerim se lahko vestransko informiramo o pogojih in uspehih poslovanja v obravnavanem obdobju.

Kadar govorimo o rezultatih poslovanja doseženih v nekem določenem obdobju je nujno, da te rezultate merimo — primerjamo z rezultati doseženimi v predhodnem obdobju ter načrtovano velikostjo, ker le na ta način lahko ugotovimo ali so doseženi rezultati dobri ali slabi, če to uporabimo tudi v tem prispevku, potem lahko ugotovimo, da smo v obravnavanem obdobju dosegli naslednje rezultate:

Proizvodnja:

Z letnim planom predvideni asortiman izdelkov smo dosegli v višini 74 %. Odstopanje od predvidenega asortimana je posledica prilagajanja novim zahtevam tržišča in možnostim v zvezi z nabavo materiala.

V predilnici smo sicer, v primerjavi z letom 1974, povečali proizvodnjo preje iz sintetičnih vlaken za 14 %, vendar pa smo kljub temu dosegli le 88 % planirane proizvodnje. Načrtovano povečanje proizvodnje nismo dosegli, ker stroji, ki bi morali pričeti obratovati v drugem polletju, zaradi stečaja italijanske firme pri kateri so bili naročeni, niso bili dokončno montirani. Proizvodnjo v sukalnici smo prilagajali potrebam tkalnice ter pri tem dosegli le 91 % planirane proizvodnje.

Proizvodnjo v tkalnici, merjeno v tm in m², smo v primerjavi s planom dosegli 91 %, merjeno v OOO votkih pa 97 %, med tem ko smo proizvodnjo predhodnega obdobja presegle za OOO votkih. Proizvodnja v tkalnici 10 % v tm, za 13 % in za 23 % v je potekala brez večjih motenj, če izvzamemo zastoje ob montaži Unifil aparatov in občasno pomanjkanje posameznih prej. Vzroki za nedoseganje planirane proizvodnje so spremembe asortimana, zastoji in manjši izkoristek strojev ob dodatnih delovnih sobotah, ki so bile pri izdelavi plana upoštevane.

Če predstavlja proizvodnja tkalnice plan za oplemenitilnico, potem so v tem oddelku dodelali nekaj več tkanin, kot so jih proizvedli v tkalnici, saj so v primerjavi s planom dosegli 95 % proizvodnjo.

Proizvodnja v konfekciji, kljub občutnemu povečanju števila zaposlenih ni sledila naročilom. Delo v tem obratu je potekalo brez večjih motenj, kar se tiče dobav repromateriala, pač pa so predstavljal velik problem bolniški izostanki, ki so skupaj s porodniškimi dopusti narasli na 13 % in tako, da so celotni izostanki dosegli stopnjo 22 %, kar je za 5 poenov več kot znaša stopnja v delovni organizaciji (18 %). V septembru se je priključil k naši kon-

fekciji obrat v Mokronogu, kjer je zaposlenih 53 delavcev. Poleg tega je bila zaradi velikih naročil organizirana pogodbeno kooperacija z več drugimi konfekcijskimi podjetji. Skupno je bilo v konfekciji izvršenih 564.675 Nh, kar predstavlja 95 % letnega plana, od tega odpade na kooperante 75.181 Nh.

Prodaja:

Podatki o prodaji naših proizvodov kažejo, da smo na domačem trgu dosegli 96 % planirane vrednosti, na zunanjem trgu pa 111 %, medtem ko je skupna prodaja v primerjavi s predhodnim obdobjem za 40 % večja.

Na domačem trgu smo prodali največ v Srbijo 31,8 %, Slovenijo 31,5 %, Hrvaško 23,9 %, 12,8 % prodaje pa smo realizirali v BiH, Makedoniji in Črni gori. Na zunanjem trgu smo le 2 % vrednosti realizirali v državah v razvoju, medtem ko je

bila druga prodaja realizirana na konvertabilnem področju, kjer so bile najbolj zastopane skandinavske države in ZR Nemčija.

Pri prodaji smo dosegli povprečno stopnjo prispevka za kritje v višini 41 %, kar je ravno na višini planirane. Doseženi prispevek za kritje je zadoščal za pokritje fizikalnih stroškov, ki so za 11 % manjši od planiranih, popustov in kondicij pri prodaji, ki so za 27,5 % manjši od planiranih, negativne razlike med izrednimi prihodki in izrednimi odhodki, ki je za 228 % večja od planirane ter finančnega rezultata, ki je za 59 % večji od planiranega.

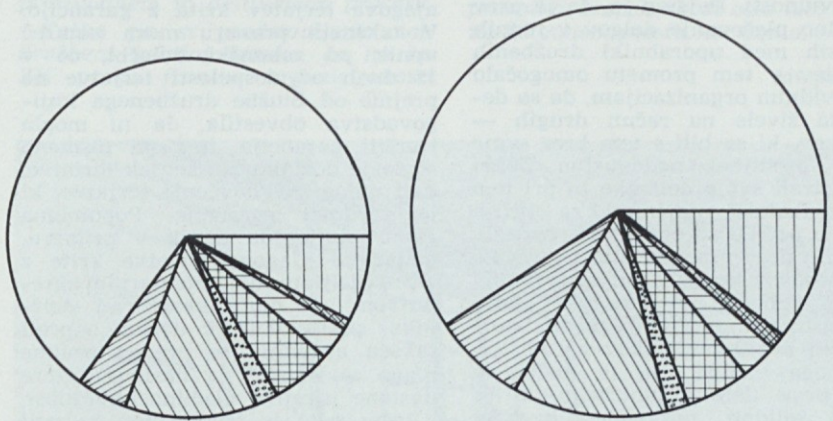
Delitev dohodka:

Doseženi dohodek je ravno na višini planiranega in za 34 % večji od doseženega v predhodnem obdobju. Doseženi dohodek smo razdelili takole: za osebne dohodke 59,3 %, za sklade 21,1 %, za davke in prispevke 12,1 % in za pogodbene obveznosti 7,5 %. V primerjavi s predhodnim obdobjem se je udeležba osebnih dohodkov zmanjšala za 5,3 poena,

DELITEV DOHODKA

1974

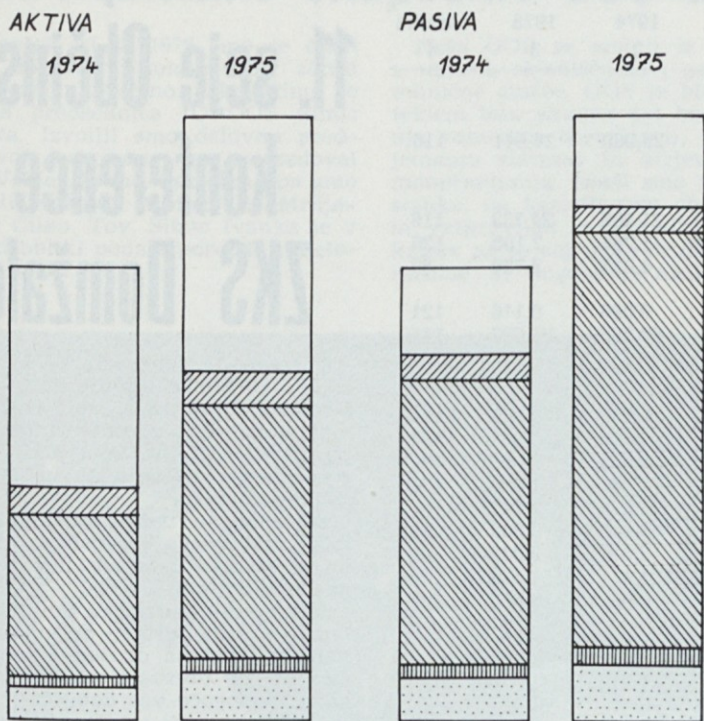
1975

LEGENDA:

	OSEBNI DOHODKI		SRED. SKUP. PORABE
	POGOD. OBVEZ.		POSOSILO NERAZVITIM
	DAVKI IN PRISP.		SKUPNE REZERVE
	SRED. REZERV		POSLOVNI SKLAD

Leto inovacij 1975-1976

LEGENDA

	OBRATNA SREDSTVA		KRATKOROČNI VIRI
	PLASMAJI IZ POS. SRED.		SREDNJEROČNI VIRI
	OSNOVNA SREDSTVA		DOLGOROČNI VIRI
	SREDSTVA REZERV		SKLAD REZERV
	SREDSTVA SKUP. PORABE		SKLAD SKUPNE PORABE

povečala pa se je udeležba vseh drugih kategorij in sicer: pogodbenih obveznosti za 2,9 poena, davkov in obveznosti za 0,2 poena in skladov za 2,2 poena (glej grafični prikaz delitve dohodka).

Poslovna sredstva:

Pri investicijah v osnovna sredstva smo presegli planirano vrednost za 51%. Kljub sorazmerno visokim investicijam smo 61% te vrednosti pokrili z lastnimi sredstvi. Sedanja vrednost osnovnih sredstev se je v primerjavi s predhodnim obdobjem povečala za 52% in sicer za 29% zaradi novih naložb v osnovna sredstva in 23% zaradi revalorizacije. Osnovna sredstva po sedanjih vrednostih so pokrita z delom poslovnega sklada v višini 67%, drugi vir v višini 33% vrednosti pa predstavljajo krediti za osnovna sredstva (glej grafični prikaz bilance stanja).

Obratna sredstva so se v primerjavi s predhodnim obdobjem povečala za 15%, medtem ko se po sestavi niso bistveno spremenila. Pri virih obratnih sredstev ugotavljamo, da so se v primerjavi s predhodnim obdobjem povečali kratkoročni viri za 13%, dolgoročni pa za 16%. S tem se njihova udeležba pri pokrivanju celotne vrednosti obratnih sredstev ni bistveno spremenila. V preteklem obdobju je znašalo razmerje med kratkoročnimi in dolgoročnimi viri 42,5:57,5, v obravnavanem obdobju pa to razmerje znaša 41,6:58,4.

Presojo uspešnosti poslovanja TOZD Proizvodnja izdelkov iz sintetičnih vlaken in skupnih služb prikazujemo z notnimi kazalniki gospodarjenja in delitve dohodka, kot smo napovedali v Konoplani št. 11/75. Priporočamo, da si pri čitanju teh podatkov pomagata z opisom sistema medsebojno povezanih notnih kazalnikov v že omenjeni številki Konoplana.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Leto 1975 je bilo proglašeno za leto tehnoloških inovacij in zaščite pravic industrijske lastnine.

To je sprejela z odlokom Skupščina SFRJ decembra 1974. Leto inovacij je podaljšano tudi na leto 1976.

Kakšen je namen gornjega odloka?

Spodbuditi razvoj znanstvenega in tehničnega ustvarjanja. Naloga, ki si jih zastavljamo v letu inovacij, so osnovne družbene naloge, ker zahtevajo, da se vsa družba aktivira za stalno oplemenitenje in modernizacijo produkcijskih sredstev z lastnimi močmi. Vsi družbeni faktorji se morajo zavestno in trajno zavzemati, da akcija leta inovacij ne ostane v zaprtem krogu.

Z neprekinjenim osvajanjem novega znanja daje funkcija tehničnih inovacij ekonomsko moč — prihranek v proizvodnji, stimulacijo in še vrsto pozitivnih pokazateljev. Kot prelomnica pasivnosti inovacijskih gibanj se morajo izkazati dolgoročni koncepti za izvajanje tehnološkega razvoja.

V svetu je področje tehnološkega ustvarjanja na višjem nivoju kot pri nas, vendar to še ni razlog, da bi zato kupovali samo tuje licence in uvažali tehnologijo, ki bi jo bili sposobni sami ustvariti. Kje je glavni razlog zaostajanja?

Glavni razlog zaostajanja je v organizaciji in stimuliranju inovacijskih procesov. V inovacijsko dejavnost se vključujemo iz preprostega razloga, da na podlagi koristnih predlogov — tehničnih izboljšav čim bolj rentabilno izkoriščamo razpoložljiva sredstva. S tem koristimo sebi in celotni družbi.

Vsak tehnološki postopek, pa če je še tako izpopolnjen, ob strogi analizi pokaže šibko točko. Te bomo s krajšim ali daljšim razmišljanjem uspešneje rešili — izboljšali in to so cilji inovacijskega udejstvovanja. Investicijska dejavnost se v vseh državah pospešeno razvija. Razvoj je hitrejši v razvitejših državah ne glede na družbenopolitično ureditev.

Naša država pa po statističnih podatkih glede prijavljenih in registriranih patentov domačih prijaviteljev zaostaja za razvojem v drugih državah. So pa v tujini naši ljudje na vidnih mestih po številu prijavljenih patentov, vendar za tuje firme.

V naslednji številki preberite opis pristopa naše OZD k organiziranemu pristopu inventivne dejavnosti.

dipl. ing. Dečko

Enotni kazalniki gospodarjenja in delitve dohodka

Enotni kazalniki	1974	1975	Indeks
1	2	3	4
I. skupina			
1. Povp. del. doh. (2 + 3) ali (4 × 5 × 6)	23,060	26,841	116
II. skupina			
2. Osebni dohodki delavca	21,296	24,733	116
3. Oblik. sklada skup. por. na del.	1,764	2,108	120
4. Delitveno razmerje	4,037	2,769	69
5. Rentab. poslovnih sredstev (9 × 10 × 11 × 12) ali (7 × 8)	0,096	0,116	121
6. Opreml. s posl. sred. (13 × 14 × 15)	59,365	83,637	141
III. skupina			
7. Rent. poslovnega sklada	0,158	0,175	111
8. Udeležba poslov. sklada	0,610	0,663	109
9. Udel. posl. akum. v prihodkih	0,053	0,068	128
10. Ekonomičnost	1,061	1,084	102
11. Obračanja obratnih sredstev	2,624	2,747	105
12. Udeležba obratnih sredstev	0,649	0,569	88
13. Inverzna udeležba osn. sred.	2,847	2,322	82
14. Oprem. izmene z osn. sredstvi	31,431	54,179	172
15. Udeležba prve izmene	0,660	0,660	100
IV. skupina			
16. Koeficient pogojev delavcev	1,940	1,940	100
17. Rentabilnost dobljenih naložb	—	—	—
18. Rentab. dobljenih sredstev	0,039	0,110	282
19. Rentab. obvez. do drugih	0,009	0,007	78
20. Neizterjanost prihodkov	0,133	0,086	65
21. Naporavnost odhodka	0,130	0,086	66
22. Likvidnost	0,794	0,668	84
23. Odpisanost osnovnih sredstev	0,561	0,548	98
V. skupina			
24. Udeležba prisp. iz OD	0,296	0,264	89
25. Udeležba delav. doh. v pov. doh.	0,662	0,591	89
26. Udel. posl. akum. v poveč. doh.	0,164	0,214	130
27. Udel. rezer. sklada v pov. doh.	0,019	0,015	79
28. Udel. pog. obvez. v poveč. doh.	0,043	0,069	160
29. Udel. zakon. obvez. v pov. doh.	0,113	0,096	85
30. Razdel. stvar. poveč. dohodka	1,000	1,000	100

Iz medsebojne povezanosti kazalnikov lahko ugotovimo, da se je **povprečni delavčev dohodek** povečal zaradi povečanja stopnje **rentabilnosti poslovnih sredstev** in povečanja stopnje **opremljenosti poslovnih sredstev**, medtem ko se je v tej povezavi **delitveno razmerje zmanjšalo**.

Stopnja **rentabilnosti poslovnih sredstev** se je povečala zaradi povečanja stopnje **rentabilnosti poslovnega sklada** in stopnje **udeležbe poslovnega sklada v poslovnih sredstvih**, oz. zaradi povečane udeležbe **poslovne akumulacije v prihodkih**, povečane **ekonomičnosti** in povečanega **koeficienta obračanja obratnih sredstev**, medtem ko se je v tej povezavi **udeležba obratnih sredstev v poslovnih sredstvih zmanjšala**.

Opremljenost s poslovnimi sredstvi pa se je povečala zaradi povečanja stopnje **opremljenosti z osnovnimi sredstvi**, medtem ko se je v tej povezavi zmanjšala **inverzna udeležba osnovnih sredstev, udeležba prve izmene** pa je ostala nespremenjena.

TOZD Industrijska prodajalna je v obravnavanem obdobju s planom postavljene cilje, kot tudi dosežene v preteklem obdobju, močno presegle. Realizacija je v primerjavi s planom presežena za 65 % in v primerjavi s predhodnim obdobjem za 76 %. Celotni dohodek in porabljena sredstva so se sorazmerno zvišala. Dohodek je v primerjavi s predhodnim obdobjem presežen za 96 % in je bil razdeljen: 30 % za osebne dohodke, 2 % za pogodbene obveznosti, 19 % za davke in prispevke ter 49 % za sklade.

Tudi TOZD Restavracija in počitniški domovi je v obravnavanem obdobju dosegla zadovoljiv uspeh, saj je s planom postavljeni promet presegle za 30 %, dosežen v predhodnem obdobju pa za 52 %. Dohodek je v primerjavi s predhodnim obdobjem presegle za 43 % in razdelila takole: 63 % za osebne dohodke, 2 % za pogodbene obveznosti, 14 % za davke in prispevke in 21 % za sklade.

Ing. Jože Klešnik

Sklepi 11. seje Občinske konference ZKS Domžale

V sredo, 18. februarja 1976 smo se člani Občinske konference ZKS Domžale zbrali na 11. seji. Obravnavali smo oceno uresničevanja sklepov P CK ZKJ in IK P CK ZKS o spoštovanju zakonitosti in sprejeli naslednje sklepe:

dosledno je treba spoštovati določbe veljavnega kazenskega zakonika in drugih zakonov ter zaostriti kaznovalno politiko;

samoupravna delaska kontrola kot temeljni samoupravni obrambni mehanizem sistema družbene samozaščite še ni prevzela vodilne vloge, zato ni mogoče več dopuščati, da je prepuščena sama sebi ter, da se članov delavske kontrole ne usposablja nadalje, da nima niti ustrezne podpore pri družbenopolitičnih organizacijah, strokovnih službah in delegatih v organizacijah združenega dela;

vedno več je udeležencev samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja, ki ne izpolnjujejo obveznosti iz že sprejetih družbenih dogovorov in sporazumov — zato občinska konferenca predlaga vsem udeležencem sporazumevanja in dogovarjanja, da ob sprejemu zaključnih računov obvezno poravnajo vse obveznosti iz sprejetih družbenih dogovorov in sporazumov;

Občinska konferenca daje vso podporo delu komisije za ugotavljanje izvora premoženja, vsi delovni ljudje in občani, krajevne skupnosti in družbenopolitične organizacije pa so dolžne komisiji nuditi vso podporo in pomoč;

ZK se mora odločneje boriti proti vsakemu izkrivljanju politike ZK, posebno pa še zaostriti odgovornost posameznikov v upravi skupščine občine, inšpekcijskih službah — vse delavce v teh službah idejnopolično usposablja v smeri etike, morale in odnosa do družbenopolitičnega življenja;

osnovne organizacije ZK in sindikata morajo skupno analizirati delovne pogoje z vidika službe varstva pri delu; namen te analize je ustvariti in zagotoviti take delovne pogoje, da bodo s tem preprečene nesreče pri delu in materialna škoda;

vse organizacije ZK so dolžne sprejete sklepe te seje Občinske konference obravnavati in naloge, ki izhajajo iz tega, vključiti v svoje delovne programe.

Marica Jerman

Poročilo letne skupščine OOS uprava, tehnične službe

V petek 20. 2. 1976 smo se člani OOS uprava in teh. službe, zbrali na letno skupščino. Skupščino je odprla predsednica IO OOS Šimic Ivanka. Izvolili smo delovno predsedstvo, kateremu je predsedoval tov. Veider Franc, kot člana pa smo izvolili Kosmač Albinco in Mrdjenovič Cilko. Tov. Šimic Ivanka je v kratki obliki podala poročilo o delovanju OOS.

Naša OOS se sestoji iz delavcev v upravi, skladiščnikov, gasilcev in tehnične službe. OOS je bila v preteklem letu aktivna pri konstituiranju osnovnih organizacij, pri sprejemanju statotov in utrjevanju samoupravljanja. Imeli smo redne sestanke, na katerih smo obravnavali in razpravljali o aktualnih temah, katere pa so zajemale družbene spoznanje in dogovore. Aktivnost pa

se je odražala tudi pri obravnavi panožnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnega dohodka. Sodelovali smo tudi v razpravah o delovanju in nalogah samoupravnih interesnih skupnosti, o delegiranju delegatov v občinsko skupščino.

V preteklem letu se je razvijalo sodelovanje med posameznimi organizacijami sindikata naše delovne organizacije in drugimi organizacijami s političnega področja. Naše delovanje je bilo v skladu s sklepi 8. kongresa ZSS.

Sindikalna dejavnost je bila prisotna tudi pri nakupu ozimnice. Organizirali smo ogled sejma in modne revije »Moda 76«. Večje število naših članov pa se je tudi prijavilo za abonma Šentjakobskega gledališča.

Po podanem poročilu predsednika smo obravnavali poročilo blagajnika. Na skupščini OOS smo se tudi odločali v kakšne namene naj se porabijo denarna sredstva, katera so bila namenjena za obdaritev ob Dnevu žena 8. marec.

Ker naša OOS še ni organizirala do sedaj izleta, smo se odločili, da le tega organiziramo 13. marca. Organizirali bomo dva izleta in sicer v Belo krajino in v Benetke.

Naše delo še ni imelo takih uspehov, kot bi jih lahko imelo, ker je bilo obdobje zelo kratko. Prizadevali pa se bomo, da bo naše delo v bodoče rodilo več uspehov.

Lidija Petaci

Udeležba je bila zadovoljiva

Prispevki uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva

V skladu s samoupravnim sporazumom o najmanjšem obveznem obsegu zdravstvenega varstva v SR Sloveniji je s 1. februarjem 1976 prispevek uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva v celoti spremenjen.

46. člen

Delovni ljudje, združeni v zdravstvenih skupnostih, enotno dogovorijo v SR Sloveniji oblike zdravstvenega varstva, za katere uporabniki tudi neposredno prispevajo k stroškom zdravstvenega varstva, najmanjšo višino ter oprostitve plačevanja teh prispevkov.

47. člen

Uporabniki zdravstvenega varstva plačujejo prispevek k stroškom za naslednje zdravstvene storitve in pripomočke:

1. 10 dinarjev za zdravila, pomožni in sanitetni material ob prevzemu v lekarni na recept; če je cena posameznega zdravila nižja od 10 dinarjev, plača uporabnik zdravilo v celoti;

2. 40 dinarjev — za vsak prvi obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika;

3. a) 20 dinarjev — za vsak prvi pregled pri vsakem zdravniku — specialistu, razen za preglede v dispanserjih;

b) 40 dinarjev — za vsak prvi pregled pri vsakem zdravniku — specialistu, če uporabnik ne predloži napotnice, kadar je ta predpisana s statutom zdravstvene skupnosti;

4. 30 dinarjev — za prevoz z reševalnim in drugim posebnim vozilom;

5. a) 100 dinarjev — za protezo, ortotične pripomočke, aparat za ekstenzijo, prosto stoječi posteljni trapez in invalidski voziček; če zavarovana oseba dobi v uporabo že

rabljen aparat za ekstenzijo, prosto stoječi posteljni trapez ali invalidski voziček, ne prispeva k stroškom;

b) 150 din — za ojačevalni slušni aparat in za aparat za omogočanje glasnega govora;

c) 60 din — za kontaktna stekla in lasuljo;

d) 250 din — za ortopedske čevlje;

e) 60 din — za pripomočke za oči;

f) 100 din — za kilne pasove;

g) 20 din — za berglje;

h) 100 din — za nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo, navleke za krn po amputaciji, gumijasto žimnico;

i) 30 din — za razprševalnik ali inhalator.

6. V zobozdravstvu: za vsako polno prevleko — 110,00 din

za vsako estetsko prevleko — 130,00 din

za vsako krono (z zatičkom) — 160,00 din

(Nadaljevanje na 8. str.)

Prispevki uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva

(Nadaljevanje s 7. str.)
za vsak člen (v mostičku) — 70,00 din
za vsak inlay — 65,00 din
za vsako nadomestitev, fasade, cementiranje stare prevleke, demontažo prevleke ipd. — 20,00 din
za vsako totalno protezo — 230,00 din
za vsako parcialno protezo — 290,00 din
za vsak obturator — 40,00 din
za vsako opornico — 280,00 din
za totalno protezo po Meistu — 350,00 din
za vsak jahač ali gred — 55,00 din
za vsak fiksni ortodontski aparat — 280,00 din
za vsak snemni ortodontski aparat — 135,00 din
za vsako reparaturo, prilagoditev, podložitev ali reokluzijo stare proteze — 35,00 din
za vsako visil protezo — 405,00 din
7,5 din — za neobvezna cepljenja.
V primeru upravičenega uveljavljanja zdravstvenega varstva v tujini prispevajo uporabniki 30 odstotkov cene zobozdravstvenih storitev in pripomočkov ter 20 odstotkov cene zdravil.

48. člen

K stroškom za zdravstvene storitve in pripomočke iz prejšnjega člena tega sporazuma uporabniki ne prispevajo:

1. kadar uveljavljajo pravice iz najmanjšega obveznega obsega zdravstvenega varstva;
2. kadar uveljavljajo pravice iz

zdravstvenega varstva za primer nesreče pri delu ali obolenja za poklicno boleznijo;

3. uživalci stalnih družbenih denarnih pomoči, stalnih priznavaln, pokojnin z varstvenim dodatkom in kmetije, ki jih zdravstvena skupnost iz socialnih razlogov oprosti plačila prispevkov za zdravstveno varstvo.

49. člen

K stroškom za zdravstvene storitve in pripomočke iz 47. člena tega sporazuma uporabniki ne prispevajo tudi:

1. za prevoz z reševalnim ali drugim posebnim vozilom, če je po odredbi zdravnika, ki zdravi upravičenca, zaradi iste bolezni potreben večkratni prevoz, razen za prvi prevoz;

2. za vrečice za vodo, pasove z vrečico za blato ali sterilne holo-stome po operacijah, endotrahealne kanile, stalne katetre, brizgalke za injekcije in za umetno dojko po operaciji malignega obolenja;

3. za protezo, ortotične pripomočke, aparat za ekstenzijo, prosto stoječi posteljni trapez, invalidski voziček, kilni pas, berglje, nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo, navleke za krn po amputaciji in gumijasto žimnico — osebe po dvojni ali večkratni amputaciji udov nad zapestjem ali nad gležnjem in osebe, ki imajo paraplegijo, triplegijo ali tetraplegijo;

4. otroci po dopolnjenem 15. letu starosti, če so nezmožni za samo-

stojno življenje in delo po predpisih o invalidskem zavarovanju, in sicer za zdravstvene storitve in pripomočke iz 1., 4., 5. in 6. točke 47. člena tega sporazuma;

5. vojaški invalidi, imetniki Partizanske spomenice 1941, udeleženci NOB pred 9. 9. oziroma 13. 10. 1943, borci španske revolucionarne vojne 1936—1939, borci za severno mejo, odlikovanci z redom narodnega heroja, z redom Karadjordjeve zvezde z meči, z redom belega orla z meči in zlato medaljo Obilića, in sicer za zdravila.

50. člen

Zdravstvene skupnosti SR Slovenije na podlagi usklajenega predloga vsako leto dogovorijo ob sprejemanju programov in financiranja zdravstvenega varstva konkretno višino prispevkov uporabnikov k stroškom za posamezne oblike zdravstvenega varstva.

Delovni ljudje in občani lahko v zdravstvenih skupnostih dogovorijo tudi višje prispevke k stroškom za posamezne oblike zdravstvenega varstva, kot so sprejete na podlagi tega sporazuma, če je to strokovno in družbeno utemeljeno.

Te določbe se bodo uporabljale neposredno dokler ne bodo občinske zdravstvene skupnosti sprejele morebitne drugačne prispevke.

O tem morate takoj obvestiti vse svoje enote, ker se s 1. 2. 1976 prične obračunavati prispevke v že navedenih novih cenah.

Kako izračunamo zaslužek?

Osnova za izračun zaslužka so izdelani komadi, ki jih vpišemo na listku za obračun OD v rubriko »Količina dela«. Razen količine dela vsaka delavka vpiše delovno operacijo, ki jo je delala, priimek in ime, izpolni VK rubriko, datum, osebno št., mirovalne in opravljene ure. Ostale rubrike izpolnijo v pisarni. Tako izpolnjen listek gre v obračun.

Točke za obračun izračunamo po formuli:

$$\frac{\text{količina dela} \times \text{Nh}/1000 \text{ enot} \times \text{točk na uro}}{1000} + \text{mirovalne ure} \times \text{točke na uro}$$

Nh/1000 enot — pomeni čas za 1000 komadov v urah in je podan v normi (3. kolona).

Primer:

Delavka dela cel mesec fazo 5 — izdelava žepa. Vsak dan naredi 65 kom (norma je 54 kom). Izračunamo zaslužek:

$$\frac{65 \times 138,89 \times 505}{1000} + 0,5 \times 505 = 4811,56 \text{ (točke za obračun za en dan).}$$

V enem mesecu je 23 delovnih dni — $4811,56 \times 23 = 110.665,88$ točk za obračun. Vrednost točke (za januar je 2,8) množimo s točkami za obračun — rezultat je zaslužek (skupaj s presežkom norme). $110.665,88 \times 2,8 = 3098,64$ din.

Procent doseganja norme pa izračunamo po formuli:

$$\% = \frac{\text{točke dejanske}}{\text{točke normativa}}$$

$$\text{točke dejanske} = \frac{\text{količina} \times \text{Nh}/1000 \text{ enot} \times \text{točke na uro}}{1000}$$

$$\text{točke normat.} = (\text{opravljene ure} - \text{mirovalne ure}) \times \text{točk/uro.}$$

Če vstavimo vrednosti iz našega primera:

$$\text{točke dejanske} = \frac{35 \times 138,89 \times 505}{1000} = 4559,06$$

$$\text{točke normativa} = (8 - 0,5) = 7,5 \times 505 = 3787,5$$

$$\% \text{ doseganja norme} = \frac{4559,06}{3787,5} \times 100 = 120,4 \%$$

— kar pomeni, da je delavka tisti dan preseгла normo za ca. 20%. To vrednost lahko izračunamo tudi tako, da izdelane komade delimo s predpisanimi komadi po normi.

$$\text{Torej: } \frac{65}{54} \times 100 = 120,4 \%$$

Pod oznako »količina« iz prej navedenih formul pišemo: izdelane komade, kilograme, metre, 000 votkov, torej veličino, ki je podana v normi.

Gordana Gardašević

Kako smo delali v januarju 1976

Prvi mesec leta 1976 je zaključen in že lahko ugotovljamo, ali je bil začetek novega poslovnega leta uspešen v izpolnjevanju planiranih nalog ali ne.

Proizvodni obrati so delali v enakih izmenah kakor v preteklem letu. Tako je delala tkalnica delno v treh izmenah in tudi ob prostih sobotah. V oplemenitilnici sta novi in stari širinsko razpenjalno sušilna stroja delala v treh izmenah in na proste sobote. Novi stroj pa je obratoval delno tudi ob nedeljah.

Glede na splošno situacijo lahko rečem, da je bila nabava raznih materialov zadovoljiva. Le predilnica Litija ni dobavljala Nm 34/2 acryl, surov, kar je povzročilo občutne zastoje v tkalnici. Enaki problem je bil z Nm 60/2 poliester surov. V januarju MTT — Maribor ni dobavljala tiskanega šotorskega platna. To je povzročilo zastoje v proizvodnji konfekcije (Mokronog). V naši konfekciji pa je bila potrebna preusmeritev proizvodnje.

Nalogo posameznih obratov so v letošnjem letu precej težje in zato poglejmo, kako so posamezni obrati izpolnili mesečne naloge, oziroma kakšno proizvodnjo so dosegli v primerjavi z januarjem 1975:

Predilnica je izpolnila mesečni plan s 83,5 %. V primerjavi z januarjem 1975 je indeks 87,8 %. Iz teh rezultatov vidimo, da je predilnica izdelala za 12,3 % manj preje kakor v januarju preteklega leta. Vzrok je predvsem v okvari električnega kabla, kar je povzročilo 39.104 vretenskih ur zastojev. Zato pa je bilo izdelano 2490 kg manj preje. To pa predstavlja 7,08 % od količine izdelane preje.

Sukalnica preje in efektnih sukancev je izpolnila mesečni plan z 92,2 %. V primerjavi s preteklim letom je bilo izdelanih za 3,1 % več raznih sukancev. Za razmeroma slab rezultat je bil vzrok v pomanjkanju delavcev.

Tkalnica je izpolnila mesečni plan v t/m — 94,7 %, v m² — 92,7 % in 000 votkih 115,3 %. Ako primerjamo proizvodnjo z januarjem preteklega leta ugotovimo, da je bilo v t/m izdelanih za 4,1 % manj tkanin, v m² za 3,6 % manj. Votkov pa je bilo zatkanih za 12,3 % več kot v januarju preteklega leta. Ti rezultati bi bili še boljši, če ne bi bilo zastojev zaradi pomanjkanja Nm 34/2 Malon. Ti zastoji so povzročili zmanjšanje proizvodnje za 11.700 t/m, ali 3,85 % od izdelane količine. V 000 votkih pa je bila proizvodnja manjša za 19.900 votkov, to pa je 3,83 % manj od dejansko zatkanih votkov.

V tkalnici je občutno večja tudi povprečna gostota na 1 cm in sicer je 17,09 votkov/cm. Za to je tudi plan v votkih presežen, v t/m in m² pa je bila proizvodnja pod 100 %.

V rustikal zavesah proizvodnja ni bila na planirani višini. Poskrbeti bomo morali, da ti stroji obratujejo normalno vsaj v dveh izmenah. Kajti, ti artikli se lahko redno prodajajo. Z manjšo proizvodnjo pa močno izgublamo na izpolnjevanju plana prodaje, s tem pa seveda tudi na dohodku.

Oplemenitilnica je izpolnila mesečni plan proizvodnje z 91,1 %. V primerjavi z letom 1975 pa je bilo oplemenitenih za 0,4 % več tkanin. Tkanin je bilo oplemenitenih ca. 36.000 tekočih metrov več kot pa je bilo izdelanih tkanin v tkalnici. Rezultat bi bil lahko boljši, če bi MTT redno dobavljala tiskano platno in če ne bi bilo potrebno dodatno izpiranje tkanin pred impregniranjem. Glede na potrebe in spremenjen asortiman, bodo posamezni stroji morali delati v treh, oziroma štirih izmenah. Kajti le tako bomo lahko zadovoljevali zahtevam našega domačega trga in izvoza.

Barvarna preje je izpolnila mesečni plan barvanja preje z 69,9 %. Kljub temu pa je bilo v januarju za 15,5 % pobarvane več preje kakor v letu 1975 januarja meseca. Vendar pa bi bil rezultat lahko veliko ugodnejši, če bi bilo na razpolago več pripravljene preje za barvanje. Pomanjkanje Nm 34/2 Malon in nikelin cev. V februarju mora biti rezultat veliko boljši, če hočemo doseči v tkalnici zahtevani asortiman tkanin.

Konfekcija je izpolnila mesečni plan proizvodnje s 93,9 %. Če primerjamo proizvodnjo januarja 1975 ugotovimo, da je bilo izdelanih za 10,8 % več izdelkov, merjeno v norma urah. Obrat konfekcije ni delal v normalnih pogojih, kajti omenil sem že, da je bilo pomanjkanje šotorskega platna, kar je vzrok za manjšo količinsko proizvodnjo šotorskih kril. Zato je bil v obratu Mokronog in v naši konfekciji koriščen redni letni dopust.

Vsi zastoji v proizvodnji bodo praktično nenadomestljivi. Kajti naše proizvodne naloge so tako velike, da ne bomo v stanju normalno izpolnjevati istih, če bo prihajalo do zastojev iz določenih vzrokov.

Seveda pa moramo gledati na to, da bomo čas določen za delo res 100 % izkoriščali in vsi delali na tem, da dosežemo čim večjo količinsko proizvodnjo

in to v vseh proizvodnih obratih naše delovne organizacije.

Izostanki so bili v normalnih mejah, razen v Mokronogu, kjer je bilo 36,5 % izostankov zaradi pomanjkanja tkanin. Najnižji skupni izostanki so bili v pripravilnici in sicer 9,98 %. Opaziti je, da koriščenje rednega letnega dopusta ne gre po planu. Odstotek koriščenja rednega dopusta je bil v pripravilnici 2,38 % in največji v predilnici 7,75 %, kar bi bilo nekje normalno. Temu problemu moramo posvetiti več pozornosti, da ne bo prišlo v določenih obdobjih do večjih zastojev v proizvodnji.

Dosežena kvaliteta izdelkov v januarju ni bila dobra, oziroma je bila slabša kakor v povprečju preteklega leta. Slabšo kvaliteto smo dosegli praktično v vseh grupah naših izdelkov, predvsem pa v grupi sintetičnih tkanin. V bombažni grupi je bilo I. kvalitete 94,5 %, II. kvalitete 2,3 %, III. kvalitete 1,2 % in IV. kvalitete 2 %. V grupi sintetičnih tkanin je bilo I. kvalitete 79,2 %, II. kvalitete 8,5 %, III. kvalitete 4,9 % in IV. kvalitete 7,4 %. Skupno pa je bilo I. kvalitete 85,4 %, II. kvalitete 6 %, III. kvalitete 3,4 % in IV. kvalitete 5,2 %. Tako slabe kvalitete v preteklem letu ni bilo in prav je, da se nad temi rezultati zamislimo in stopimo v akcijo vsi, da bomo v prihodnjih mesecih zabeležili boljše rezultate v pogledu kvalitete. Zaradi slabe kvalitete je bil dohodek manjši za 577.243 din, kar predstavlja 3,1 % celotne vrednosti izdelkov gotovih tkanin.

Naše geslo, po katerem pa se moramo vsi ravnati in delati mora biti, da izdelamo čim več in to ne samo količinsko, ampak tudi kvaliteto. Le na ta način bomo lahko ob zaključku leta lahko rekli, da je bilo tudi leto 1976 uspešno za naš kolektiv, oziroma celotno delovno organizacijo.

J. F.

Krvodajalska akcija 1976

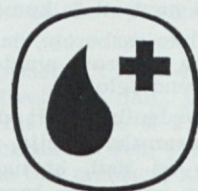
Občinski odbor Rdečega križa Domžale je tudi letos izdelal plan krvodajalstva. Krvodajalec je lahko vsak zdrav človek od 18. do 65. leta starosti. Na dan odvzema krvi naj ne uživa mastne hrane in alkohola. Odvzem krvi se bo vršil pri Zavodu SRS za transfuzijo krvi v Ljubljani in sicer po predhodnem zdravniškem pregledu vsakega prijavitelnega krvodajalca.

Plan krvodajalcev za tovarno »INDUPLATI« Jarše je 120 ljudi. 60 krvodajalcev za četrtek 1. 4. 1976 in 60 krvodajalcev za petek 2. 4. 1976.

Zbirališče krvodajalcev ob teh dnevih bo pred tovarno ob 6. uri zjutraj. Prevozno sredstvo za Ljubljano bo avtobus od Zavoda SRS za transfuzijo v Ljubljani.

Rdeči križ Slovenije prosi vse sindikalne podružnice, organe samoupravljanja in aktiviste rdečega križa za aktivno sodelovanje s ciljem, da bo plan krvodajalstva, ki se ga težje dosega, izvršen.

Š. M.

DARUJTE KRI,
KRI REŠUJE ŽIVLJENJE!

Klub Mavrica

Bralci Konoplana so prav gotovo že večkrat slišali za foto-kino klub MAVRICA iz Radomelj. Ker sem tudi jaz član tega kluba, vam želim predstaviti to izredno delovno društvo in njegovo dejavnost na področju tehnične kulture ter amaterske foto in filmske umetnosti.

Foto-kino klub MAVRICA obstoja in uspešno deluje že šesto leto. Sedež ima v kulturnem domu v Radomljah, združuje pa danes že okrog 70 ljubiteljev fotografije in filma iz številnih krajev občine. Seveda vsi člani niso aktivni, vendar pa najmanj polovica članstva prizadevno deluje v raznih dejavnostih oziroma sekcijah kluba.

Foto sekcija združuje ljubitelje fotografije, pripravljajo pa razstave fotografije in vsakoletne revije barvnih diapozitivov, umetniške besede in glasbe v sodelovanju z dramsko sekcijo, ki tudi deluje v klubu. Za nove člane organizirajo osnovne foto tečaje in predavanja.

V filmski sekciji delujejo člani, ki se navdušujejo za film. Na rednih četrtkovih sestankih se filmsko izobražujemo s pomočjo literature in izmenjavanja izkušenj. Pripravljamo pa tudi scenarij-snemalne knjige za filme, ki jih potem tudi posnamemo. Doslej smo posneli največ zanimivih dokumentarnih filmov, v zadnjem času pa se vse bolj uveljavlja tudi igrani film. Doslej smo snemali na ozke amaterske 8 mm filme, sedaj pa že prihajamo na 16 mm film, ki ima ustvarjalne možnosti in dosti kvalitetnejšo projekcijo. Snemanje filma zahteva mnogo dela in vztrajnosti, predvsem pa poglobljanje v raznih področjih kulture, kajti za film je treba najprej napisati literarno predlogo, sinopsis, nato pa snemalno knjigo. Zahteva obilo tehničnega znanja, zakonitosti filmskega jezika, dramatike, režije in igre, pravilno razporeditev nekaj tisoč vatov luči itd. Snemanju sledi montaža, ki prav tako terja mnogo potrpljenja in znanja, saj drži to, da se s slabo montažo kaj lahko pokvari še tako dober film in obratno. Montaži pa sledi še ozvočenje, ki je tehnično zelo zahtevno, kajti treba je izbrati ustrezno glasbo, različne šume itd., kar igra v dobrem filmu veliko vlogo, predvsem pri dokumentarnih, ker je treba napisati še komentar.

Iz tega lahko razberete, da je snemanje filma, čeprav amaterskega, precej zahtevno delo.

Poleg navedenih sekcij deluje v klubu tudi dramska sekcija, v kateri se zbiramo vsi tisti, ki nas veseli dramatika in umetniška beseda. Delujemo pa kot igralci, spikerji, poveljci programa, recitatorji itd.

Kinokronika je sekcija, katere naloga je, da na filmski trak posnamejo čim več važnejših dogodkov v občini in izven nje in jih nato dokumentirajo.

Pred kratkim pa smo ustanovili še peto sekcijo in sicer sekcijo animiranega ali risanega filma, ki ima svoj sedež v Mengšu. Tam je namreč več sposobnih mladih risarjev in fotoamaterjev in imajo vse pogoje za uspešen razcvet te zvrsti filmske dejavnosti.

V preteklem letu je klub MAVRICA dosegel nekaj zelo lepih uspehov. Na republiškem festivalu amaterskega filma je v zvrsti mladinskega igranega filma prejel naš igrani film ZID prvo nagrado in zlato medaljo za režijo. Avtor filma je Arko Franc vodja naše filmske sekcije, sicer pa študent režije na AGRFTV v Ljubljani. Na istem festivalu je Peter Roje dobil prvo nagrado za film BELI OBLAKI v zvrsti dokumentarnega filma. Še večji uspeh pa je klub dosegel s filmom DIPTIH avtorja Vasje Hafnerja, ki je na zveznem festivalu v Novem Sadu v zelo hudi konkurenci prejel prvo nagrado v zvrsti igranega filma.

Upam, da sem vas vsaj malo seznanila z delom našega kluba, ki z dokumentiranjem ljudi — dogodkov

našega bogatega časa ustvarja trajne vrednote.

Pisanje o našem klubu izkoriščam tudi zato, da povabim k sodelovanju vse tiste, ki bi želeli pristopiti k katerikoli od zgoraj navedenih sekcij.

Majda

BRIGADIRJI-VETERANI POZOR!

Ob praznovanju 30-letnice mladinskih delovnih akcij bo v mesecu mladosti tudi srečanje brigadirjev-veteranov. Ker bo ob tej priložnosti pripravljena posebna razstava o brigadirskem življenju od leta 1964 dalje, prosim vse, ki ste kdajkoli sodelovali v mladinski delovni brigadi, da mi najkasneje do **31. 3. 1976** posredujete (Nabavni oddelek, tel. 50) naslednje podatke:

- ime in priimek,
- v kateri delovni brigadi ste sodelovali,
- kdaj je bila ta akcija,
- kaj ste delali oziroma gradili.

Če je mogoče, priložite tudi slike in značke, ki jih boste seveda potem zagotovo dobili nazaj.

Kurzweil Breda

Dramska sekcija sodeluje pri ozvočenju filma. Od leve proti desni: Andrej Korenčan — naš tonski tehnik, Miha Kavčič — vodja dramske sekcije, Majda Šoštarčič, Nuška Lukman in Breda Strojan

Množica na Stolu

Že peto leto obiskujem tradicionalni pohod na najvišji vrh Karavank, 2238 m visoki vrh Stola. Letošnjega, že enajstega po vrsti, se je udeležilo do sedaj največje število ljubiteljev te iz leta v leto bolj množično obiskovane manifestacije. Zdi se mi primerno, da vam za uvod pojasnim, zakaj pravzaprav »spominski pohod na Stol«.

Prešernova kočica, ki je bila zgra-

jena 31. 7. 1910 na Malem Stolu, je 20. 2. 1942 pod svoj krov sprejela partizane Cankarjeve čete. Vanjo so se zatekli po neenakem boju z Nemci, ki je potekal v močni burji in gosti megli ter mrazu. Pred sovražnikom so se umaknili iz Baragove kočice nad Zabreško planino pod Stolum. Le-to so Nemci takoj nato zažgali in odšli po sledi z njimi. Po nekaj urnem počitku naše vojske se

je pri Prešernovi kočici vnel hud boj, v katerem je padel partizan Jože Koder. V mraku so se borci odločili za umik v dolino Završnice, ker so jih na koroški strani čakale prav tako močne nemške zasede. Ko so bili že daleč v dolini pod Orgeljčani, je zagorela tudi Prešernova kočica. Tako so se Nemci z dvakratnim ognjem maščevali za neuspešen napad.

Prav v počastitev te partizanske borbe na Stolu, je občinski odbor ZZB NOV Jesenice na redni letni skupščini 17. 2. 1968 sklenil, da pripravi s sodelovanjem slovenskih planinskih društev ob tem dnevu vsakoletni spominski pohod. Ker pohod poteka vedno le v zimskem času, je bil sprejet tudi sklep, da se vsem udeležencem dodeli: za prvi pohod bronasta spominska značka, za trikratni srebrna, za petkratni zlata značka.

Letos se je vabilu odzvalo le pet članov našega kolektiva. Pridružili smo se veseli družbi razpoloženih planincev Kamniškega, Mengeškega in Domžalskega planinskega društva. Zgodaj zjutraj smo se 22. 2. 1976 z avtobusom odpeljali do Žirovnice. Še v mraku smo izstopili in se korak za korakom vzpenjali po debeli snežni odeji proti Valvazorjevemu domu. Čeprav vremenske muhe rade nagajajo, smo tokrat imeli lepo, mirno in sončno vreme. Pokrovitelj pohoda uredništvo »Dela« je skupaj z gorskimi reševalci pripravilo in z zastavicami označilo pot do Zabreške planine. Tu je bila osrednja proslava v spomin na boj Cankarjeve čete, v spomin na padlega Jožeta Kodra pa so pripadniki JLA izstrelili častno salvo. Preglobok sneg je preprečil tritisočglavi množici pohod na vrh. Tokrat smo se morali zadovoljiti le s pogledom na zasneženo in zaradi plazov nevarno pobočje Stola. Pa smo zato toliko bolj izkoristili naklonjenost narave in v vzhodju gore občudovali prečudovite bližnje in daljne vrhove, ki so se dvigali iz morja megle, v kateri smo mi pustili svoj vsak dan. Otresli smo se privzgojene zadržanosti, postali smo enaki drug drugemu in kot otroci v polni meri uživali v kepanju, »mavžanju« in raznih igrah na snežni odeji. Nekateri smo po izpiti skodelici toplega čaja izkoristili lep sončen dan in obogatili zbirke planinskih fotografij.

Toda prišel je čas in vse lepo, kar smo doživeli ta dan, je prešlo v spomin, mi pa smo si z odhodom k avtobusom nadeli svoj prejšnji »jaz«, zopet smo bili množica, ki se utaplja v problemih vsakdanjega življenja.

Marjan

Med enako navdušenimi so se hitro začela prijateljstva

Iz naše delovne organizacije nas ni bilo veliko

Zadovoljstvo v kotlarni

Novo kotlarno smo začeli graditi leta 1962, ker je bilo s starimi kotli premalo pare. Bila sta narejena leta 1932 oz. 1898 — zadnjega smo dobili iz stare lj. elektrarne.

Nov kotel nam je izdelalo podjetje Djuro Djaković v Slavonskem brodu po licenci Backok leta 1963.

Ker je bil novi kotel neprimerno večjih dimenzij kot oba stara, saj daje še enkrat več nasičene pare (9 ton na uro — 16 atm.), smo morali nujno zgraditi novo kotlarno. Stara kotla sta se kurila tako, da se je premog ročno nametaval na rešetko. Novi kotel ima ravno avtomatsko rešetko z doziranjem premoga preko dozatorja in elevatorja. Kotel je kotnocevnj s pregrajevalcem vode in predizparilcem.

Istočasno smo nabavili tudi nove mešalne naprave za napajalno vodo, ki jih bo treba še dopolniti zaradi velike trdote vode iz homškega vodovoda.

In v kotlarni je tokrat stekel naš pogovor. Na nekaj vprašanj je odgovoril **Prelovšek Janez**.

Koliko časa ste v Induplati?

Učit sem se prišel leta 1958 za ključavničarja, 1961. sem se izučil, eno leto sem delal kot ključavničar. Potem sem odšel k vojakom. Leto 1965, ko sem se vrnil, sem šel takoj v kotlarno.

Kakšno je vaše delo?

Naredil sem tečaj za kurjača. V stari kotlarni je bilo ročno kurjenje, ko so jo preuredili, so potrebovali za mehansko kurjenje kurjača z znanjem o strojih.

Delovno mesto je kar dobro, nimam nobenih pripomb. Le včasih nagaja in imamo dosti popravila.

Delo je avtomatsko. Dva delavca pripravita premog, moje delo je kontrola in vzdrževanje. Če normalno teče, ni težko, če je okvara črpalke ali česa podobnega, je pa vroče.

Delo je tako, da vsak dan pričakuješ, da kdo pride pote domov, če se kaj pokvari.

Poleti je para potrebna le za proizvodnjo — za barvarno in škrobnico, pozimi pa tudi za ogrevanje.

Najtežje je, ko premog zmrzne, kepe ne gredo skozi rešetke in ga je treba ogrevati s toplo vodo.

Le to je neprijetno, da delamo v tri izmene, tudi nedelje. Vzdušje tu je dobro, lepo se razumemo med seboj.

Kako se vključujete v samoupravljanje?

Oh, se ne spušчам preveč v to. Delam svoje delo. Tako dobro, kot sedaj, ni bilo še nikoli. Godrnja tisti, ki noče delati. Saj veste: nihče toliko ne zasluži, da ne bi mogel vse napraviti, in nihče tako malo, da ne bi mogel kaj prihraniti. Kakšen standard je, se vidi pred tovarno, — ni več kam avto postaviti — vsak delavec ga že ima...

Ali se vam zdi sindikat dovolj aktiven?

Včasih je bil bolj agilen — ko smo gradili hiše, smo prek sindikata dobili material ceneje. Pa tudi izletov je bilo več. Lani smo šli na ekskurzijo v toplarno v Ljubljano — to je bilo dobro. Pri delu sindikata je, kot povsod, važna organizacija, povod. Potem se vse spelje.

Kaj pa mladina?

Mislím, da mladina slabše dela kot smo mi. Imeli smo delovne akcije, zabave, ples v menzi, pa več športa, tekmovanja za praznike. Vsak je po svoje zavzet, gre s svojo družbo smučat, avtomobile imajo... Dobro bi bilo, če bi organizirali avto ali moto rally. Včasih je to organiziral sindikat.

Kako uporabite svoj prosti čas?

Doma je vedno dovolj dela; vzdrževati je treba hišo, pa avto; poleti je tudi v vrtu vedno dovolj dela. Hobija posebnega nimam, največje veselje mi je avto.

Popoldne hitro mine, otroka pelješ k telovadbi, malo narediš okrog hiše, prebereš časopis. Zvečer gledam televizijo, včasih malo kartamo. Ob nedeljah gremo pa na izlete z družino.

Zelje?

Kaj neki. Da bi bilo le zdravje. Manjka nam nič. In seveda, da bi se tako razumeli, kot se sedaj.

VKLJUČIMO SE V AKCIJO »MLADI NOVINAR«

Predsedstvo republiške konference ZSMS in revija Mladina sta razpisali akcijo »Mladi novinar«. Njen namen je, poglobiti med mladimi zanimanje za pisano besedo in tako vplivati tudi na izboljšanje kvalitete mladinskih in drugih glasil.

V akciji lahko sodelujete vse tiste mladinke in mladinci, ki spremljate dogajanja v svojem delovnem in življenjskem okolju, svoje vtise in mnenja pa nato posredujete javnosti.

Novice, članke, reportaže, intervjuje, potopise, literarne prispevke itd. pošljite v uredništvo časopisov. Začnete lahko kar pri našem Konoplanu, pa pri Biltenu, Občinskem poročevalcu, itd. Vsak objavljen prispevek izrežite in ko jih boste imeli pet, jih pošljite na RK ZSMS Ljubljana z oznako »Akcija mladi novinarji«. Hkrati s prispevki morate ob prvem pošiljanju posredovati še naslednje podatke:

- ime in priimek,
- točen naslov,
- letnico rojstva,
- poklic in delovno mesto,
- ali ste član ZSMS in kdaj ste bili sprejeti.

Ta akcija je stalna. Enkrat na leto bodo najbolj uspešnim mladim novinarjem podelili priznanja, praktične nagrade. Vsem, ki bodo sodelovali vsaj z desetimi kvalitetnejšimi prispevki bodo podeljene izkaznice »Mladi novinar«, vsi tisti pa, ki se bodo prijavili k tekmovanju in torej poslali na RK ZSMS pet člankov, bodo dobili značke.

Pišimo torej in sodelujmo v akciji tudi mi!

Kurzweil Breda

— Pridi zdaj ven, Vide, pleskar je že odšel!

Imamo gasilsko društvo

Hribar Albin — za 30-letno udejstvo-
vanje je prejel občinsko in republi-
ško odlikovanje

19. februarja 1976 ob 17. uri je bil v posebni sobi restavracije ustanovni občinski zbor gasilcev. Pregledali so dosedanje delo gasilske enote, sprejeli pravila društva, in izvolili člane upravnega in nadzornega odbora. V upravnem odboru so: ing. Janko Ukmar, predsednik, Kern Majda, Žučko Franci, Mrdjenovič Drago, Dajčar Francka, Hribar Anton in Zupan Brane.

V nadzornem odboru so: Anton Ručugaj, Dušan Kranjc in Vinko Kepec.

Za pogovor smo prosili tov. Franca Blejca.

Kdaj ste ustanovili gasilsko enoto v Induplati?

Ustanovili so jo 1936. leta. Pobudo je dal pokojni Franc Pirc. Organi-

Franca Blejca — zaslužen za uspehe
enote

zacija enote je bila potrebna, ker so bili v tkalnici in predilnici večkrat požari, poklicni gasilci pa so bili slabo opremljeni in so delovali na področju Ljubljane.

1938. je bila kupljena motorna črpalka, ki je še danes uporabna. S to črpalko so naši gasilci leta 1940 v Papirnici pomagali gasiti velik požar. Takrat je bila na vsako izmeno ena gasilska enota.

Druga svetovna vojna je močno zmanjšala število gasilcev, vladalo je precejšnje mrtvilo.

Po osvoboditvi je bilo treba obnoviti članstvo in člane usposobiti za delo z gasilskimi napravami.

Ste morali velikokrat priskočiti na pomoč?

Po vojni je bilo nekaj manjših požarov in samo en večji. Pomagali

Ali kvaliteta gasilske enote ni nikoli padla?

Zal res. Nekaj starejših članov je odšlo in nastopil je premor. Pred dvema letoma je spet bolj zaživela, lani je bila formirana mlajša desetina.

Z modernizacijo strojnega parka in vedno večje težnje po varovanju premoženja je naše podjetje opremilo gasilsko enoto z modernimi pripomočki. Nabavljena je bila tudi moderna črpalka Rosenbaver. Organizirani so bili krajši tečaji v rokovanju z ročnimi gasilskimi aparati.

Nekatera podjetja imajo ženska desetina. Kako je s tem pri nas?

Pri nas je bila ženska desetina od 1952. do 1961. Bila je zelo uspešna.

Vsak pokal je spomin na uspeh — in ni jih malo ...

smo tudi pri gašenju požarov v sosednjih podjetjih. Za pomoč pri gašenju v Papirnici Količevo smo dobili tudi pohvalo.

Ali ste se udeležili tekmovanj?

Seveda. To so bila tekmovanja v okviru občine, republike in tekstilne industrije. Trikrat je bila naša gasilska enota republiški prvak — leta 1960, 1961, 1962. Leta 1962 je bila tudi organizator. Tekmovanja so bila takrat zelo zahtevna, saj so vključevala devet disciplin.

Leta 1963 je na olimpiadi v Franciji dobila srebrno medaljo. Odlikovana je bila tudi s srebrnim vencem predsednika republike.

Sedaj je ženska desetina zelo zaželena. Vsak oddelek naj bi imel vsaj eno gasilko, da bi ženske v slučaju požara lahko hitro in pravilno ukrepale tudi same.

Zakaj je šele sedaj ustanovljeno društvo?

Enota ima manjše obveznosti, veliko vaje je tudi plačanih. Sedaj ko je to na prostovoljni bazi, imajo člani večje pravice pa tudi odgovornost.

Prej je en poklicni gasilec vse vodil, sedaj bodo zadalženi vsi člani.

(Nadaljevanje na 14. str.)

Nove knjige v naši strokovni knjižnici

Tekstil:

Študija o razvoju kemičnih vlaken, I. del — Lj. 1975.

Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo — inštitut za tekstilno tehnologijo Ljubljana. Avtorji: doktor L. Jerovec, dr. F. Kočevar, doktor A. Gregorič in ing. M. Gregorič.

Vsebina: Osvajanje novih tehnoloških postopkov proizvodnje, racionalne predelave in plemenitjenja tekstilnih vlaken in izdelkov

Študija o perspektivi razvoja netkanih izdelkov, I. faza — Lj. 1975.

Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo — inštitut za tekstilno tehnologijo Ljubljana. Avtorji: ing. V. Savnik, dr. A. Gregorič, dr. L. Jerovec, ing. M. Gregorič.

Vsebina: Osvajanje novih tehnoloških postopkov proizvodnje, racionalne predelave in plemenitjenja tekstilnih vlaken in izdelkov.

Imamo gasilsko društvo

(Nadaljevanje s 13. str.)

Ali je med mladimi zanimanje za tovrstno dejavnost?

Ja, kar. Sedaj jih je petnajst. Zazeleno je, da jih je čim več. Dobro je, da je večina teh fantov iz vzdrževanja, da zaradi vaj v proizvodnji ni zastojev.

Kakšni so načrti?

Ustanoviti žensko desetino, predvsem. Nove člane dobro izuriti, da bodo zanesljivejši, hitri in vedno pripravljani. Zelo radi bi šli na republiško tekmovanje v Maribor, ki bo maja v počastitev 8. kongresa, na parado v Novi Gorici, na občinsko gasilsko tekmovanje. Organizirali bomo proslavo ob 40-letnici industrijske gasilske enote.

Se spomnite kakšne zabavne gasilske dogodivščine?

Bilo je veliko prijetnih uric, ko smo bili mladi. Zelo dobro se spominjam dogodka, ko smo v Trziču osvojili dva pokala — enega prehodnega. Vodja — Pirc — ni dovolil, da bi ju »krstili«, pa smo ga prepričali: Letos ga dajmo za srečo, drugo leto itak ne bo naš.

In smo tisti pokal potem krstili še trikrat — je bilo prvič res za srečo...

Po tem pogovoru mi je tov. Mrdjenovič dejal, naj zapišem še posebno pohvalo tovarišu Francu Blejcu, ki je požrtvovalno strokovno izpopolnjeval našo gasilsko enoto.

Razvoj nove metode za določevanje velikosti in razdelitve por v tekstilnih izdelkih, I. del — Lj. 1975.

Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo — inštitut za tekstilno tehnologijo v Ljubljani. Avtor: dr. D. Jakšič.

Vsebina: Študij pojavov v zvezi s poroznostjo in pretokom snovi ter energije skozi porozne materiale. Porozne materiale lahko definiramo s pomočjo večjega števila parametrov, ki jih moramo pri modelu poenostaviti in idealizirati. Pore imajo cilindrične oblike. Z omejitvami določanje velikosti, števila in porazdelitev por v poroznih materialih.

Raziskava optimalnih tehnoloških pogojev za kodranje umetnih tekstilnih vlaken s stališča krajne porabe, I., II. in III. del — Mb 1975.

Tekstilni inštitut Maribor. Avtorji: ing. B. Satler, dr. J. Kolarič, ing. M. Ogrizek, ing. J. Podlipnik.

Vsebina: Razvoj kodranja ter proces kodranja. Opis in obrazložitev izločitve postopkov proizvodnje elastomerov in voluminoznih tekstilij. Metode za določanje kvalitete kodranke. Novi izrazi sprejeti za »slovensko tekstilno izrazoslovje«.

Transfer sodobne tehnike in tehnologije v tekstilno industrijo, I. in II. del — Mb 1975.

Avtorji: dr. J. Kolarič, ing. J. Podlipnik, ing. T. Georgiev, ing. M. Ogrizek, dipl. phil. M. Pirc in F. Kerec.

Vsebina: Študij izvora znanja s poudarkom na pridobivanju znanja. Prenos tehnologije bo učinkovit le ob spoznanju bistvenih elementov tehničnih, tehnoloških in organizacijskih momentov. Prenos tuje tehnologije na naše »majhno« področje. Predzadnja tehnologija ima še določeno življenje, srednja je medtem že zastarala. Srednje razvite dežele lahko uporabljajo za zagotovitev obstoja le najnovejšo tehnologijo.

Zgodovina NOB

Prazniki slovenskih občin

Skupnost slovenskih občin, Lj. — 1975.

Avtorji — Zbornik ob 30-letnici osvoboditve, dr. M. Stiplovšek.

Vsebina: Zbornik niza po abecednem redu občin in navaja dogodke iz obdobja začetka druge svetovne vojne, posebej leto 1941, ki je značilno za odpor slovenskega življa fašističnemu okupatorju. Točni datum in navajanje dogodkov, kot so si sledili, lahko služijo vsem, ki se želijo znova seznaniti s herojsko potjo, katero so borci NOV pod vodstvom Komunistične partije prehodili do končne zmage leta 1945.

Organizacija

Podjetje in družba

Moderna organizacija, Kr — 1972. Avtor: dr. F. Bučar.

Vsebina: V 20 poglavjih obravnava avtor vlogo družbe v organizaciji podjetja. To je prva knjiga, ki nam odpira povsem nove, sodobne poglede na prepletena vprašanja samouprave v delovnih kolektivih. Odločilna moč ZKJ, njeno poslanstvo in vloga. Z vsebino te knjige bi se morali seznaniti vsi člani ZK in vsi delegati samoupravnih teles.

Vprašanja sodobne organizacije

Moderna organizacija, Lj. — 1971. Avtor: dr. F. Bučar.

Vsebina: Znanost o organizaciji je nova veda, toda obvladati in uporabljati to vedo ni samo tehnika. Sestavni del je »človek«. Ali obstaja nevarnost, da zavoljo drevca ne bi videli gozda? Na to najdete odgovor v tej knjigi.

Odgovornost in moč v delovnih organizacijah

Moderna organizacija, Kr — 1972. Avtor: dr. V. Rus.

Vsebina: Organizacija, most med posameznikom in družbo. Vloga moči in komunikacijski aparat. Razmišljanja o prihodnosti naših delovnih organizacij. Odnosi med njimi in širšim družbenim dogajanjem.

Hierarhija

Delavska enotnost, Lj — 1975. Avtor za SFRJ dr. B. Kavčič.

Vsebina: Različni vidiki hierarhije v različnih družbenih ureditvah. Primerjalna raziskava po nalogu mednarodne organizacije je napravljanje v Avstriji, Italiji, Izraelu, SFRJ in USA. Kolikšen in kakšen poudarek gre različnim hierarhičnim odnosom. Samoupravljanje zmanjšuje posledice hierarhične organizacije. Zapletena vprašanja pojasnjujejo številne probleme praktičnega dela.

Knjižničar

SMUČANJE

V petek 27. II. 1976 je bila v organizaciji »Novoteksa« na smučiščih Krvavca izvedena XVIII. zimska tekstiliada. V lepem sončnem vremenu je nastopilo prek 600 tekmovalcev-tekstilcev iz 46 delovnih organizacij. Tudi iz naše DO se je tekmovanja udeležilo 6 članov kolektiva in sicer: 4 moški in 2 ženski. Moški so tekmovali v treh starostnih skupinah, ženske pa v dveh.

Izreden uspeh je pri mlajših članicah dosegla Burnik Pavla, poročena Makovec, saj je s časom 43,61 sek. osvojila med 88 tekmovalkami I. mesto. V isti skupini je zasedla Vrhovnik Majda (obe iz TOZD trgovina) 30. mesto. V skupini seniorjev je med 59 tekmovalci zasedel Burja Matevž 29. mesto in dipl. ing. Orehek Avgust 38. mesto. V skupini starejših članov je med 140 tekmovalci zasedel Majdič Franc 46. mesto in Zupan Brane 85. mesto.

Z. B.

Kako dolgo bomo še ravnodušni do divjega odlaganja smeti

S črko »s« se začnejo besede: smog, smod in smeti. Ker gre le za dve stvari, bi se tokrat opredelil na slednjo, ki bo že čez čas postala enako problematična, kot je že zadušljivo ozračje, ki nas obdaja.

Živa in mrtva narava skrbita za ravnotežje. Velike, močne zveri požrejo slabše. Prirastek slabših je ravno zato precej večji, kot je prirastek močnih zveri. Izjeme potrjujejo to pravilo. Tiste najmanjše živijo največkrat zelo kratak čas. Pogosto je čas »preživitve« prvih dni problematičen. Le majhno število živalic ostane. Njihova naloga je, tako kot pri vseh drugih, najprej v tem, da ohranijo vrsto. Za ljudi pomenijo te majhne živalice, mikrobi na suhem in plankton v morjih, nadlego, za naravo pa so čistilci, ki pripomorejo do končnega razkroja substance in tako prečiščena narave.

Tudi vloga človeka je v tem, da ohranja vrsto. V ekološkem razvoju je dobil zavoljo višjega razvoja nadime »homo sapiens«. Večini tak primedevek pristaja, vprašanje pa je, če je splošno veljavno. Po zakonu, da je določena stvar za nekoga pozitivna, za drugega pa negativna, nemaleokrat v isti osebi, pridemo do zaključka, da je najbolj napredni svet lahko tudi grobar samemu sebi.

Veliki izumi človeku koristijo. Lahko pa ga tudi uničijo. S svojo pametjo je človek posegel v naravo in jo v velikih stvareh »zmotil«. Kdo ve že danes odgovor, zakaj so se letni časi pomaknili najmanj za en mesec (pričetki dejanskih letnih časov, ne tistih koledarskih), kdo ve odgovoriti, kakšne škodljive posledice pomenijo poleti na luno in kaj nam bo jutrišnji dan prinesel z nadaljnjim razvojem atomske energije. Skratka, koristni izumi imajo tudi svoje senčne strani. To, kar je bilo pred dvema ali tremi desetletji dostopno le ožjemu krogu znanstvenikov, koristi danes že večina naprednega sveta. Televizijski zasloni so vsakdanjost, potovanja z letali nujnost in pridelovanje kmetijskih pridelkov ob vsakem letnem času nekaj, čemur se ne moremo več odpovedati.

Ljudje se oklepajo napredka in sodelujejo. Pred leti so vsi hiteli v mesta. Kmetovalcev je bilo vedno manj. Zameno so poiskali v mehanizaciji. Danes silijo meščani na podeželje. To bi bilo vredno odobravanja, zatika se le v tem, da se s tem, ko je meščan prišel na podeželje, ni odrekel svoje ustvarjalne delavnosti. Poleg hiše je meščan zgradil »na podeželju« tudi delavnico, ki je tako ali drugače pozneje prerasla v tovarno. Selitev industrije za delovno silo je ravno v današnjem času sodoben prijem za reševanje drugih problemov. Žal rešujemo probleme le tako, kot jih vi-

dimo. Redki vedo, da pomeni rešitev enega problema ustvarjanje novega. S tem posega človek v naravna dogajanja.

Probleme in zahteve ustvarja vedno industrija. Kjer postavljajo tovarno, tam bo že na začetku potrebno tudi stanovanjsko naselje. Kjer so ljudje, so potrebni trgovski lokali in razni servisi. Tudi porodnišnice in bolnice ter zabavišni prostori. V eni sapi ni mogoče vsega povedati, gre skratka za to, da lahko te probleme reši le industrija, ker so zaradi nje nastali.

Zaokroženo pomeni to, da lahko probleme, ki jih je človek napravil, tudi le on reši.

Tako dolg uvod je bil za večino nepotreben. Ker sem se pa že nekajkrat doslej lotil vprašanja urejenosti in čistoče, kar se medsebojno poguje, brez ovinkarjenja in zaman, sem uporabil danes to pot. Morda bodo o podobnih zadevah pisali tudi drugi, denimo Mengšani ali Domžalčani, bom v tem članku obravnaval le stanje v Preserjah. Meje pri tem ne bom postavljajal, ker sega na jugu v Zgornje Jarše, na vzhodu pa do Homca in Radomelj.

Induplati je uredil svoje proizvodnje kapacitete. V kolikor ta naloga še ni zaključena, je le na vidiku dan, ko bomo to nalogo zadovoljivo rešili. Modernizacija proizvodnje je zaključena tudi v TOZD Slovenjales sredi Preserij. Lek na polju pod Preserji in Mengšem večja svojo proizvodnjo in jo že danes deli v kemijo in druge. Te tri tovarne so privabile v naš kraj nove delavce. Zanje je treba zgraditi stanovanje, vrtnice, trgovine, ceste in še kaj. Ničče ni zadovoljen s starim (izjemoma le toliko časa, da se dodobra ne udomači); vsak želi novo. Nekateri prinašajo v to novo svoje stare navade.

Kadar okolje sprejme novinca za svojega, potem se mora ta podrediti navadam večine. Preserjani pa so redoljubni. Kot priseljenc v letu 1947 lahko to zelo kvalificirano trdim. V tem času je prišlo veliko novincev. Nekateri med njimi niso za red. Ljubitelji nereda so postali tudi nekateri domačini. Dokaz za to trditvev je smetišče, ki je nastalo proti vsem določilom, ob športnem igrišču ob meji z Zgornjimi Jaršami. Zakaj tako, ni nikomur mar. Nerazumljivo ob tem je, da skoraj brez izjeme vsi, ki vozijo svoje smeti iz gospodinjstva na omenjeni kraj, ljubijo red in čistočo v okviru svojega stanovanja, hiše ali v najožji okolici.

Ko gre le za posamezne primerke smeti, jih najdemo povsod. Vrečke

iz papirja in iz polivinila, steklenice, razne škatle — tudi pločevinke — krasijo naše naselje. Zadnji lastniki največkrat ne stanujejo v bližini. V tem pa je bistvo problema: nihče ne gleda, kam odvrže odvečno stvar. Zakaj ne uspemo narediti temu kraj? Ne glejmo le okrog sebe, spomnimo se sami nase. Kadilci, ali bi prepoznali »svoj« čik in bi se ga sramovali, če bi ga bilo treba odvreči tja, kjer je za to mesto. Otroci, kje je lepa navada, da sodijo papirčki od bonbonov v smetnjak. Vsi, bodite tudi na sosedovem in na »našem« takega obnašanja, kot ste doma. Zakaj razlike.

Ko vam bo prihodnjič padel papirček ali čik na tla, spomnite se na te vrstice. Pa sode, polne smeti, ne vozite več v samokolnicah ali na ročnih vozičkih tja ob športno igrišče. Tudi vam ne bi bilo prijetno, če bi drugi vozili smeti ob vašo hišo.

Kmalu bo pomlad. Želimo si zeleno in cvetočo, nikakor pa ne umazano, polno navlake in smeti. Naj bo ta poziv zadosten, da boste drugačni. Vsi vi. Povejte to tudi tistim, ki Konošana ne berejo, ker nas je v Induplati samo iz Preserij 152. Dovolj, da je lahko ta poziv učinkovit.

Otmar Lipovšek

K članku tole: Po odloku skupščine Domžale sta za območje KS Jarše in Preserje določeni dve javni odlagališči za smeti in sicer: jama severno od Mengša in jama opekarne Radomlje ob cesti Radomlje—Rova. Za našo delovno organizacijo imamo izjemoma odobreno odlaganja ogorkov, poudarjam samo ogorkov, na naše zemljišče vzhodno od igrišča (po domače v naš prod), za vse druge odpadke in smeti pa imamo organiziran odvoz preko komunalnega podjetja, kar nikakor ni poceni, je pa edino razumno. Zato smo trdno odločeni, da v produ ali kjerkoli drugje na našem zemljišču ne bomo dopuščali svinjarije. Tudi tam mora vladati red, tudi tam je mesto zelenju in rožam, tako kot npr. pred predilnico.

Spomladi bomo zopet prisiljeni naročiti ekipo komunalcev, ki bodo svinjarijo spehali skupaj, jo naložili in odpeljali tja, kamor spada. To zanesljivo ne bo poceni, še huje pa je, da je povsem odveč. Odveč zato, ker bi morali že spoznati, da je to naše, ne »fabriško«. Prav bi bilo, da bi takrat prišel iz vsake hiše Zg. Jarš in Tovarniške ulice, kjer pred vhodi ni opaziti smetnjakov, po en član družine z lopato in pomagal nalogati to, kar je — največkrat ponoči — pravažal s samokolnico.

Janko Ukmar

Obvestila iz kadrovske službe

TOZD Proizvodnja:

Vstopi:

1. Milan Avbelj, notr. transp. v tkalnici, vstopil 2. 2. 1976;
2. Marija Horvat, tkalnica, vstopila 3. 2. 1976;
3. Sonja Sulja, predilnica, vstopila 3. 2. 1976;
4. Ferdinand Treven, kovinske konstrukcije, vstopil 3. 2. 1976;
5. Martin Urbanija, tkalnica, vstopil 3. 2. 1976;
6. Lovrenc Tič, del. v obr. kovinskih konstrukcij, vstopil 5. 2. 1976;
7. Milan Mravlje, del. v oplemenitilnici, vstopil 16. 2. 1976;
8. Stanislav Vider, del. v oplemenitilnici, vstopil 24. 2. 1976;
9. Dragica Sebanč, del. v obratu Mokronog, vstopila 2. 2. 1976.

Izstopi:

1. Marija Cimerman, previjalka, upokojena 6. 2. 1976;
2. Dušan Mihalič, not. transp. v pred., izstopil 13. 2. 1976;
3. Štefka Hafner, del. v oplemenitilnici, izstopila 5. 2. 1976;
4. Vinko Burja, del. v oplemenitilnici, v JLA 24. 2. 1976;
5. Stanislav Vavpetič, del. v obr. kov. konstr., v JLA 24. 2. 1976.

Delovna skupnost skupnih služb:

Izstopi:

1. Marjan Gerbec, elektrovarjenec, izstopil 5. 2. 1976;
2. Valentin Škrjanc, električar, izstopil 7. 2. 1976;
3. Marko Kobilca, električar, v JLA 27. 2. 1976.

TOZD Restavracija in počitniški domovi:

Vstop:

1. Stanka Cosić, pom. v kuhinji, vstopila 2. 2. 1976.

POROČILI SO SE:

Marija Jerovšek, predilnica, poročena Hacin,
 Albina Munda, oplemenitilnica, poročena Jeran,
 Francka Lekan, tkalka in Božidar Cerar, pom. mojstra,
 Olga Bistan, konfekcija, poročena Jemec,
 Erna Kosi, konfekcija, poročena Kavčič.
 Novoporočencem iskreno čestitam!

Vera Habjan

POROČILO ZA JANUAR 1976

Vrednost točke je v skladu z letnim planom za I. tromesečje 1976 neto vrednost točke 0,028 din.

Na osnovi 10. člena Pravilnika o dodatnih merilih, po katerih se obračunava menjajoči del osebnih dohodkov, se za izračun menjajočega dela OD uporabljajo podatki za pretekli mesec. Ta izračun odstotkov R—D—Z in R—D za januar 1976 se torej uporabijo podatki ugotovljeni za december 1975. Z ozirom na vrsto novih predpisov, ki urejajo način ugotavljanja dohodka (odpis zalog, odpis terjatev itd.) v tem času še ni bilo možno ugotoviti dokončnih podatkov za mesec december 1975. Zato

je bil izplačan za mesec januar menjajoči del in sicer:

R—D za TOZD proizvodnja in DSSS 110 %

R—D—Z za TOZD proizvodnja in DSSS isto 110 %

Za TOZD Restavracija in počitniški domovi in TOZD Industrijska prodajalna pa je znašal menjajoči del oseb. dohodka 115 %.

Povprečno izplačani osebni dohodki so se gibali sledeče:

TOZD proizvodnja in DS skupne službe din 3663,70

TOZD Restavracija in počitniški domovi din 4385.

TOZD Industrijska prodajalna din 4532.

TOZD proizvodnja

Razred	pred.	prip.	tkal.	oplem.	konf.	kov. k.	teh. s.	Del. sk. sk. sl.	TOZD Rest.	TOZD Trgov.
1500 do 1700					1					
1700 do 1900	5									
1900 do 2100					3					
2100 do 2500	2		2	5	11	1				
2500 do 3000	33	29	21	29	68	1		11		
3000 do 3500	28	59	104	29	120	2	1	26	4	—
3500 do 4000	6	16	40	10	50	8	6	44	5	1
4000 do 4500	2	3	10	11	11	8	3	40	3	4
4500 do 5000	2	4	8	2	6	1	1	21	4	2
5000 do 5500	1		9	1		2		10	3	—
5500 in več	2	1	4	2	3	1	7	49	2	1
	81	112	198	89	273	24	18	201	21	8
Najnižji OD	1878	2531	2487	2264	1565	2418	3192	2511	3209	3974
Najvišji OD	6868	7199	7183	7010	6224	7010	10505	11511	7266	6642
Povprečni OD	3125	3277	3541	3328	3258	4946	5266	4725	4385	4532

Vera Habjan

ZA SMEH

Neki šolski ravnatelj je prišel k filozofu Descartesu ravno, ko je ta z užitkom jedel ob bogato obloženi mizi. Neprijetno presenečen, ga je pedantni šolnik vprašal:

»Mar se vam zdi prav, da filozofi tako obilno in razkošno kosijo?«

»Zakaj pa ne?« mu je odgovoril Descartes. »Mar mislite, da je stvarila narava vse te dobrote samo za tepe in norce?«

Pisatelja Victorja Hugoja so nekoč vprašali, kaj je najvažnejše za dosego uspeha — denar, marljivost ali pamet.

Mož jim je takole odgovoril:

»Če sedite na triciklu, ne morete povedati, katero kolo je najvažnejše za pogon, ker so vsa tri enako pomembna.«

ZA ROJSTNI DAN

— Kaj boš kupil ženi?
 — Žogo.
 — Zakaj pa žogo?
 — Saj je vseeno, kaj ji kupim. Se vedno je šla vsako stvar zamenjat.

Vprašali so mlado ženo, ki se je poročila s tujcem iz druge države, kako se sporazumevata.

»Kar dobro,« je odgovorila. »Le spočetka je bilo težko, ker se je bolj zanimal za mojo izgovorjavo kot za moje želje.«